

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

УДК 338.31

Духняк Т.О.
студент 1 року ОС магістр
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. Семена Кузнеця,

Трансформаційний період розвитку промислових підприємств України продовжується близько двох десятиліть. Проте в даний час вони фактично не функціонують або знаходяться на межі банкрутства. Проголошення незалежності та поступовий перехід економіки України до ринкових відносин диктує необхідність постійного вирішення важливих проблем, які є перешкодою до підвищення ефективності функціонування суб'єктів господарської діяльності. З метою забезпечення конкурентоспроможності продукції кожне підприємство повинно систематично розробляти конкретні заходи для рішення поставлених проблем та ефективного функціонування основних виробничих процесів.

Проблемам функціонування й розвитку промислових підприємств, а також питанням управління розвитком у сфері промисловості присвячені роботи фахівців Інституту економіки та Інституту економіки промисловості НАН України: Алімова О.М., Амоші О.І., Бендикова М.А., Білопольського М.Г., Вишневського В.П., Гончарової Н.П., Матюшина А.В., Шемякіна Н.В. та ін. [1-5]. У наукових працях названих учених особливу увагу приділено таким питанням, як виробнича стабілізація, розвиток виробничого потенціалу, створення передумов економічного росту, стабілізація стану економіки галузей промисловості.

Метою статті є аналіз проблем функціонування підприємств і способів їх рішення з метою підвищення ефективності діяльності промислового підприємства.

Коли керівник стикається з проблемами на своєму підприємстві, йому здається, що його випадок унікальний. В якомусь сенсі це дійсно так, тому що у кожній організації є своя специфіка. Та все ж таки успішний та сучасний процес виробництва кожного підприємства, не

залежно від виду діяльності, залежить від конкретних умов діяльності, які в більшості випадків можна об'єднати у декілька груп. Тому сучасні проблеми функціонування промислових підприємств можна розглядати у загальному контексті.

Аналіз наукової та прикладної літератури дозволив узагальнити проблеми промислових підприємств у межах певних напрямків та запропонувати варіанти їх вирішення (табл. 1).

Таблиця 1

Проблеми функціонування промислових підприємств та варіанти їх вирішення

№	Проблема	Причини виникнення проблеми	Варіанти вирішення проблеми
1	2	3	4
Організаційно-управлінські проблеми			
1.1	Відсутність автоматизації управлінського обліку	Керівництво не володіє інформацією про недостатній рівень автоматизації управлінського обліку (зворотний зв'язок відсутній). Нестача коштів, для закупівлі спеціальної техніки. Страх керівництва вдаватися до кардинальних змін.	Підвищити рівень автоматизації облікових операцій шляхом закупівлі нового обладнання, а також інформаційних технологій для поліпшення документообігу.
1.2	Недосконалість організаційної структури підприємства	Використовується практично на всіх українських підприємствах найменш ефективний тип організаційної структури – лінійно-функціональний	Створення нових відділів, дроблення або укрупнення існуючих підрозділів. Перехід до принципово іншої побудови структури
1.3	Слабка підготовка керівників різних рівнів в питаннях менеджменту, а також недостатня навченість робітників.	Відсутність чітких вимог до результатів роботи менеджерів, а також робочих основних і допоміжних цехів. Контроль управлінської та виробничої діяльності не проводиться	Курси навчання для працівників. Підбір нових менеджерів. Розробка матриці відповідальності на основі існуючої організаційної структури
1.4	Відсутність системи матеріального стимулювання персоналу	Недолік управлінських компетенцій у вищих керівників підприємств, а також небажання направляти вільні фінансові кошти на заохочення співробітників. Співвідношення доходів і відповідальності у робітників і керівників обернено пропорційно, що не дозволяє підвищити якість продукції, що випускається, не дає побудувати ефективну систему управління підприємством.	Підвищення заробітної плати працівникам. Надання премій і додаткових заохочень для унікальних фахівців, які знають свою справу і виконують завдання якісно, а також вкладаються у визначені терміни.

Продовження табл. 1

1	2	3	4
1.5	Відсутність стратегічних планів, цілей і завдань на довгостроковий період	Цілі і завдання підприємства чітко не сформульовані і кількісно не визначені. Стратегії розвитку підприємства не формалізовані, не оцінені, не вибрані і не сплановані. Система стратегічного планування і прогнозування практично відсутня.	Чітко сформулювати мету, поставити завдання, розробити стратегію розвитку підприємства, спланувати кількісні та якісні показники на майбутній період та проаналізувати можливі варіанти розвитку.
2. Фінансово-економічні проблеми			
2.1	Недолік оборотних коштів	Неефективна система управління якістю. Висока собівартість продукції внаслідок малого обсягу виробництва і нераціональної структури витрат.	Створення дочірніх фірм. Пошук інвестицій. Продаж і здача в оренду нерухомості та обладнання
2.2	Нерівномірний розподіл ресурсів серед підрозділів і напрямків діяльності	Боротьба відділів один з одним за ресурси. Відсутні облік і контроль витрачання ресурсів за різними напрямками діяльності підприємства	Налагодження системи планування при перерозподілі ресурсів між витратами різних підрозділів
2.3	Неплатоспроможність	Рідко і в повному обсязі проводиться аналіз контракту. Неefективна організаційна структура не дозволяє оперативно приймати рішення і керувати ситуацією	Залучення інвестицій в основні і оборотні засоби.
2.4	Недолік фінансування і нестабільна матеріально-технічна база	Низький попит на продукцію, ємність ринку або частка підприємства на ринку мала, що призводить до збитків	Освоєння і впровадження сучасних технологій обліку і контролю
3. Проблеми ефективного маркетингу і збуту			
3.1	Погіршення якості комплектуючих і матеріалів, що надходять від постачальників	Відділи постачання підприємств знаходяться поза систем управління. Відсутня співпраця з постачальником за створення у них ефективних систем якості для підвищення якості їх продукції і зниження її собівартості.	Введення 100%-го вхідного контролю. Впровадження системи оцінки постачальників, спроби ранжувати постачальників
3.2	Неузгодженість і низька оперативність дій відділу маркетингу і збуту	Незнання підприємством проблем і побажань своїх споживачів.	Налагодження зворотного зв'язку зі споживачами. Посилення відділу збуту.
3.3	Часта зміна посередників-постачальників	Відсутній контроль власників підприємства за процесами закупівель	Провести моніторинг усіх можливих постачальників та вибрати найвигідніший

Продовження табл. 1

1	2	3	4
3.4	Низькі ціни на продукцію українських підприємств. Випуск морально застарілої продукції	Тривалий цикл розробки нової продукції. Ефективність рекламних заходів не прогнозується, що не оцінюється	Створення відділу маркетингу для пошуку потенційних клієнтів. Проведення виставок і видання рекламних матеріалів
4. Проблеми виробничого характеру			
4.1	Устаткування зношене і морально застаріле. Незадовільний стан виробничого приміщення	Не досліджується ефективність роботи устаткування, а також небажання керівництва витратити вільні кошти на ремонт приміщень.	Придбання нового обладнання. Проведення ремонту зруйнованих ділянок виробничих цехів.
4.2	Тривалий цикл розробки нової продукції	Проектний стиль управління невідомий. Відсутня практика управління процесами.	Придбання інформаційних технологій в області проектування
4.3	Порушена система технічного забезпечення і підготовки виробництва на плановій основі	Погана організація виробництва у ряді виробничих підрозділів. Значна частина устаткування не завантажена.	Проведення робіт з модернізації діючих виробничих потужностей, а також налагодження системи забезпечення виробництва необхідною технічною документацією
5. Зовнішні проблеми			
5.1	Обмежувальні закони зарубіжних ринків по відношенню до української продукції	Продукція українських виробників не відповідає стандартам міжнародної якості.	Розробляти продукцію таких стандартів, які будуть відповідати не тільки українським, але і стандартам міжнародної якості.
5.2	Різкий відтік кваліфікованих кадрів і погіршення соціальної ситуації на підприємствах	Низька заробітна плата, відсутність свободи і самостійності кадрів, занижена оцінка реального потенціалу працівників	Покращення умов праці для працівника і забезпечення високою заробітною платою. Починати з наведення порядку на робочому місці з метою покращення якості функціонування організації.
5.3	Зниження ролі науки в питаннях розвитку промисловості	Низька платоспроможність підприємств. Відсутність вільних коштів на науково-технічні розробки.	Розвиток інноваційної діяльності за допомогою створення інноваційної інфраструктури та цільової підготовки кадрів, що забезпечують використання наукових розробок в технічному переозброєнні і створенні нових виробництв.

Таким чином, з огляду на нинішній стан промисловості в Україні особливу актуальність сьогодні набувають питання розробки й негайної реалізації комплексу заходів, спрямованих на своєчасне рішення проблем ефективного функціонування підприємства. Автором узагальнено проблеми функціонування промислових підприємств та варіанти їх вирішення, що допоможе промисловим підприємствам швидко реагувати на виникнення загроз та використати усі можливі альтернативи для покращення процесу виробництва та реалізації продукції. Напрямок подальших досліджень є визначення механізмів вирішення конкретних проблем на промислових підприємствах України.

Література

1. Алымов А. Н. Динамизм развития производственного потенциала : [монография] / А. Н. Алымов, Н. П. Гончарова. – К. : Институт экономики НАН Украины. – 2003. – 203 с.

2. Амоша А. И. Развитие промышленного производства: проблемы и решения: [монография] / [А. И. Амоша, Н. И. Иванов, В. А. Алымов, В. А. Балтина, В. И. Болденков]; НАН Украины; Институт экономики промышленности. – К. : Наук. думка. – 2003. - 340 с.

3. Амоша А. И. Финансовые и институциональные механизмы регулирования производственного потенциала: [монография] / [А. И. Амоша, А. В. Матюшин, Н. В. Шемякина, В. П. Вишневский]; НАН Украины; Институт экономики промышленности. – Донецк. – 2007. – 372 с.

4. Бендиков М. А. Методические основы оценки экономической устойчивости промышленного предприятия / М. А. Бендиков, А. А. Никонова // Консультант директора. – 2009. – № 14. – С. 28 – 32.

5. Белопольский Н. Г. Обеспечение эффективности управления промышленными предприятиями Украины в условиях реформирования экономики: [монография] / Н. Г. Белопольский, В. Д. Малыгина, Л. А. Цыбульская. – Донецк : НУЭТ. – 2008. – 188 с.

Науковий керівник,
к.е.н., доц.

Селезньова Г.О.

Опубліковано в авторській редакції